

عنوان و پدیدآور: اقتصاد دینی بیمه / اثر مؤسسه فرهنگی، آموزشی، تحقیقاتی و هنری امام حسن عسگری (ع)، سازمان اندیشه حزب الله، ستاد مرکزی حزب الله ایران
مشخصات نشر: قم: نشر کریمه (س)، ۱۳۸۹
مشخصات ظاهری: ج
شابک: (ج ۱۰) ۷-۰۹-۵۸۱۲-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: کتابنامه
یادداشت: یادداشت: غایبه
یادداشت: مندرجات: ج ۱۰ - اصول و مبانی فقهی
موضوع: بیمه (فقه)
موضوع: بیمه - جنبه‌های مذهبی - اسلام
شناسه افزوده (تالگان): مؤسسه فرهنگی هنری تحقیقاتی امام حسن عسگری (ع)
رده بندی کنگره: ۱۳۹۱ ۷ الف ب / ۱۹۸/۶ BP
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۳۷۲

نام کتاب: اقتصاد دینی بیمه

اثر: اتاق بیمه

معاون اندیشه معیشت دینی

سازمان اندیشه حزب الله

مؤسسه فرهنگی امام حسن عسگری (ع)

ستاد مرکزی حزب الله ایران

ناشر: نشر کریمه

ناشر همکار: انتشارات فخر دین

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول - ۱۳۸۹

قیمت: ۷۵۰۰ تومان

شابک: ۷-۱۲-۵۸۱۲-۹۶۴-۹۷۸

ISBN: 978 - 964-5812-09-7

مراکز پخش: نشر کریمه

تلفن مرکز پخش: ۷۷۴۱۲۱۳-۷۷۴۲۷۱۵-۰۲۵۱

صندوق پستی: ۳۶۷۹-۳۷۱۸۵

سایت حزب الله: WWW.hezbollah.ir

سایت خبرگزاری حزب الله: WWW.hizbollah.ir

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

اقتصاد دینی بیمه

www.ketab.ir

اصول و مبانی فقهی

اثر: مؤسسه فرهنگی هنری
تحقیقاتی امام حسن عسکری
اتاق بیمه
کانون اندیشه معیشت دینی
ستاد مرکزی حزب الله ایران

فهرست

- ۸ ..... مقدمه □
- ۱۰ ..... مبادی □
- ۱۱ ..... مبدأ اول: ضرورت و اوزن بیمه □
- ۱۳ ..... مبدأ دوم: مفهوم شناسی □
- ۲۵ ..... مبدأ سوم: هویت دینی بیمه □
- ۳۶ ..... مبدأ چهارم: روشها در ارزیابی بیمه دینی □
- ۳۸ ..... مبدأ پنجم: جایگاه بحث بیمه در معارف دینی □
- ۳۹ ..... مبدأ ششم: ابعاد بحث بیمه در معارف دینی □
- ۴۰ ..... پی‌نوشت‌های مبادی □
- ۴۹ ..... پی‌پی‌نوشت □
- ۵۰ ..... اصول و مبانی حکمی تشریحی اقتصاد دینی بیمه □
- ۵۱ ..... زمینه □
- ۵۳ ..... فصل اول: اصول حکمی ذاتی اثباتی □
- ۵۴ ..... اصل اول: اصل صحت وضعی بیمه دینی □
- ۵۶ ..... مقام اول: مقام ثبوتی صحت وضعی بیمه □
- ۷۶ ..... مقام دوم: مقام اثباتی اصل صحت وضعی بیمه به لحاظ هویت استقلالی آن □
- ۸۱ ..... برهان اول: استدلال مبتنی بر مصداقیت بیمه نسبت به وجوب وفاء به عهد □

- برهان دوم: استدلال مبتنی بر هویت تجارت رضایتمندانه بیمه ۸۴
- مقام سوم: مقام اثباتی صحت وضعی بیمه به لحاظ هویت ادراچی آن ۱۰۱
- زمینه ۱۰۱
- بخش اول: ارزیابی اثباتی صحت وضعی بیمه دینی در فرض هبه معوضه بودن ۱۰۲
- بخش دوم: ارزیابی اثباتی صحت وضعی بیمه در فرض صلح به شرط خسارت بودن ۱۰۹
- بخش سوم: ارزیابی اثباتی صحت وضعی بیمه در فرض «ضمان» بودن ۱۱۲
- بخش چهارم: ارزیابی اثباتی صحت وضعی بیمه در فرض جُعاله بودن ۱۱۶
- اصل دوم: اصل واقعیت انتزاعی بودن بیمه ۱۲۳
- اصل سوم: اصل لزوم قابلیت قدرت تأمین و تضمین بیمه‌گری از حین انعقاد قرارداد بیمه ۱۲۶
- اصل چهارم: اصل سلامت اصل بیمه دینی ۱۲۸
- اصل پنجم: اصل لزومی بودن قرارداد بیمه دینی ۱۲۹
- اصل ششم: اصل یک سویگی زمان دائمی در حقوق مالی مترتب بر بیمه ۱۳۳
- اصل هفتم: اصل استمراری بودن عقد بیمه ۱۳۴
- اصل هشتم: اصل انبساطی بودن تمهیدات عوامل اقتصادی بیمه در طرفین آن ۱۳۵
- اصل نهم: اصل انحلالی بودن ضمانت و تأمین در بیمه ۱۳۶
- اصل دهم: اصل لزوم لحاظ تفکیکی موضوعات متعدد در بیمه ۱۳۸
- اصل یازدهم: اصل مقابل بودن نفس «تأمین اقتصادی» در قبال پرداخت مالی بیمه‌گذار در بیمه ۱۳۹
- اصل دوازدهم: اصل لزوم عرفی بودن احتمال خسارات در بیمه ۱۴۴
- اصل سیزدهم: اصل لزوم تعیین مقداری حقوق مالی بیمه ۱۴۵
- اصل چهاردهم: اصل مسؤولیت عوامل اقتصادی در قرارداد بیمه ۱۴۶
- اصل پانزدهم: اصل از حقوق فردی بودن نتایج مالی مترتب بر بیمه ۱۴۹
- اصل شانزدهم: اصل وجوب قبض و اقباض سندی در انتقال حقوق دریافتی بیمه ۱۵۲

- ۱۵۴ ..... پی‌نوشت‌های فصل ■
- ۱۹۰ ..... □ پی‌پی‌نوشت‌ها
- ۱۹۵ ..... ■ فصل دوم: اصول ذاتی سلبی
- ۱۹۵ ..... ■ زمینه
- ۱۹۶ ..... ■ اصل اول: اصل لزوم یقینی نبودن و اختیاری نبودن پیدایش خسارات در قرارداد بیمه
- ۱۹۶ ..... ■ اصل دوم: اصل انحصار هویت بیمه به تدارک خسارات احتمالی و لزوم عدم درآمدزایی مستقلی آن از
- ۱۹۸ ..... برای بیمه‌گذار
- ۲۰۱ ..... ■ اصل سوم: اصل «واقعی» بودن فرصت پرداختی توسط بیمه‌گر و «علمی» نبودن آن
- ۲۰۲ ..... ■ اصل چهارم: اصل عدم تقویم بیمه به مالکیت بیمه‌گذاران کالاها
- ۲۰۵ ..... ■ اصل پنجم: اصل لزوم عدم تقویم بر کالاهای بیمه شده بدون اجازه بیمه‌گر
- ۲۰۶ ..... ■ پی‌نوشت‌های فصل
- ۲۰۸ ..... ■ فصل سوم: اصول بالتبع و عارضی
- ۲۰۸ ..... ■ زمینه
- ۲۰۹ ..... ■ اصل اول: اصل حرمت تضمین ظلم رفتاری ظالم از راه بیمه
- ۲۱۱ ..... ■ اصل دوم: اصل امکان پرداخت حق بیمه از سوی بیمه‌گر به نحو حامل از برای بیمه‌گذار
- ۲۱۳ ..... ■ اصل سوم: اصل امکان لزوم امضاء سندی بیمه‌گر برای تثبیت مقام اثباتی انتقال حق بیمه
- ۲۱۳ ..... ■ اصل چهارم: اصل امکان تثبیت وجوب تکلیفی اطلاع‌رسانی بیمه‌گذار نسبت به حوادث منجر به خسارت
- ۲۱۵ ..... در موضوع بیمه از راه شرط ضمن عقد
- ۲۱۶ ..... ■ اصل پنجم: اصل جریان «اختیارات» معاملی در بیمه
- ۲۲۰ ..... ■ اصل ششم: اصل تمدیدپذیری قرارداد بیمه
- ۲۲۱ ..... ■ پی‌نوشت‌های فصل
- ۲۲۳ ..... ■ نمودارها

۲۲۸	.....	□ فهرستها
۲۲۹	.....	■ فهرست اصول
۲۴۲	.....	■ فهرست قوانین
۲۴۵	.....	■ فهرست واژگانی
۲۷۶	.....	■ فهرست آیات
۲۷۷	.....	■ فهرست روایات
۲۸۰	.....	■ فهرست اسامی شخصیتها
۲۸۵	.....	■ فهرست کتب

www.ketab.ir

مقدمه

اگر اسلام، دین سعادت دنیوی و اخروی است؛ و اگر سعادت‌تمندی در گرو پذیرش نقش کاربری دین در تمامی صحنه‌های زندگی است؛ و اگر از مهم‌ترین صحنه‌های زندگی انسانها، بعد اقتصادی رفتار و اندیشه آدمیان است؛ و اگر احساس امنیت و آرامش در رفتار اقتصادی، یکی از دیرینه‌ترین انگیزه‌ها و گرایشهای رفتاری آدمیان در صحنه اقتصادی است؛ و اگر «بیمه» تلاشی برای تأمین امنیت و آرامش انسانها در صحنه اقتصادی است؛ پس ضروری است که حزب‌الله به عنوان یک مکتب فکری به هنگام عرضه نظری اندیشه‌های اقتصادی سعادت‌بخش از برای انسانها، به این واقعیت رابطه‌ای و ساختاری اقتصادی نیز توجه کرده و از منظر دین، آن را ارزیابی، و ساختار و ساختمان مربوط بدان را با توجه به اصول و بانی دین، تثبیت و لوی ترسیم نماید؛ زیرا که توجه به نیازهای عصری و تیزبینی هوشمندانه پژوهشگران حزب‌الله در ترسیم ساختار و سازمان اقتصادی مطلوب در نظام ایده‌آل الهی و لوی از یک طرف و جوابگویی آنان نسبت به مبارزه طلبی‌های تجاوزگرانه سیستمهای اقتصادی به اصطلاح مدرن از طرف دیگر، شرط انجام تکلیف دینی و مقدمه سيطرة سیاسی و اقتصادی بر جهان کنونی است. البته توجه به این نکته نیز ضروری است عرضه اجتهادی و پویای فقه کاربردی در امور و مسائل نوین، به معنای انفعالی بودن فقه دینی و معارف و حیانی نیست،^(۱) بلکه به معنای سيطرة و انبساط نظری معارف دین در تمامی ابعاد و رفتارها و روابط جوامع دینی

(۱) همانطوری که این سیرت اندیشه‌ای مالک بن انس:

«دعها حتی تقع فانا لاندري كيف تقع.»

و آحاد آن است. بنابراین عرضه مبانی فقه بیمه، تطبیق فقه و موازین آن بر بیمه نیست، بلکه تعریف کردن بیمه در قالب مبانی فقهی و دادن هویت و صبغه دینی به آن است. و اینک این مهم توسط اقتصاددانان برجسته و فقیهان دانای به دانش اقتصاد دینی از سوی حزب الله، انجام پذیرفته است. خداوند را بر این نعمت شاکریم و از او می‌طلبیم که ما را و تمامی حزب‌اللهیان را در گام نخست بر یافت معارف دین و در گام نهایی بر عرضه مستحکم و پویای آن معارف در تمامی صحنه‌های فرهنگی جوامع و ملل جهان، در پناه عنایات حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف یاری فرماید.

در پایان از قصورات و تقصیرات استنباطی خویش در مقام تجز و تعدر استنباطی و امثالی، به درگاه احدیت پناه جسته و از صاحب شریعت خداوندی خواستار آنیم که ما را در اصلاح اندیشه، اصلاح کمال و اتمام آن یاری نماید.

امید آن داریم که دوستان عزیز حزب الله ما را با ارزیابی‌های کنکاشانه خویش کمک نمایند تا مبانی حزب الله به بهترین و کامل‌ترین شکل ممکن، عرضه و اجرا گردد.